

Al een eeuw studeren dankzij de boerenbroers uit Westermeer

Al 229 studenten hebben inmiddels een 'pensie', oftewel een studiebeurs, mogen ontvangen uit het leen van de gebroeders De Jong. Zaterdag werd stilgestaan bij 100 jaar particuliere studiefinanciering.

 Anna Sofia From

Sneek | Van professionele musici tot een cardioloog en een kernfysicus. Allen konden ze mede dankzij een studiebeurs uit het leen van Tjeerd en Reinder de Jong studeren. Zaterdag werd het honderdjarig jubileum van het leen gevierd op een bijzondere plek voor de leengerechtigden: het Fries Scheepvaart Museum in Sneek.

De leengerechtigden zijn in de verte allen familie van elkaar, omdat hun afstamming recht geeft op een pensie. En het waren de voorouders van de aan het leen verbonden Snekker families Ten Cate en Halbertsma en de familie Kingma uit Makkum die ooit in de huizen aan het Kleinzand in Sneek woonden, waar het museum na de oorlog zijn intrek in nam.

Niet alle leengerechtigden waren er fysiek bij. Internationale gasten uit Noord- en Zuid-Amerika konden de bijeenkomst via een online videoverbinding op afstand meemaken, zoals de 92-jarige kernfysicus Jan van Erp uit Chicago. Hij is de oudste nog levende pensiehouder van het leen. Zijn ouders hadden tijdens de Tweede Wereldoorlog niet genoeg financiële middelen om hem te steunen,

maar met de studietoelage kon hij toch een wetenschappelijke carrière beginnen.

Ongehuwde boeren

Op 2 september 1921 stichtte veehouder Tjeerd de Jong, ook uit naam van zijn broer Reinder, het studieleen. Hiermee konden ze de scholing en studie van hun neven, nichten en andere nazaten van hun grootouders Herre Tjeerds Rinia en Reinskje Sybrands van der Sluys uit Cornwerd ondersteunen. Beide broers hadden een boerderij in het voormalige dorp Westermeer, dat sinds de jaren vijftig onderdeel is van Joure.

„Het waren twee kinderloze, ongehuwde heren die op die manier hun boerderij, bezittingen en bescheiden kapitaal graag schonken ten behoeve van de educatieve ambities van hun familie en nazaten”, vertelt voorzitter van de Stichting Gebroeders de Jong's Leen, Herre Kingma. De cardioloog en zorgbestuurder kon destijds in 1978 ook rekenen op een studietoelage om zijn proefschrift mede te financieren. Hij onderzocht daarbij de werking van een nieuw experimenteel middel voor hartritme stoornissen. „Een jeugdzonde, maar met de nieuwe ontwikkelingen, op dit gebied nog altijd actueel.”

Het symposium werd geleid door presentator Anne Jan Toonstra, met daarnaast schrijver van het boek *Floris van Berckel Smit* en bestuursleden van de stichting *Birgit ten Cate* en *Eelco de Graaf*. Foto: Simon Bleeker

Het symposium telde diverse sprekers onder wie de Groninger hoogleeraar Tjalling Halbertsma die dankzij het leen een proefschrift kon maken over de restanten van de Nestoriaans-christelijke cultuur in Binnen-Mongolië.

Historicus Floris van Berckel Smit van de Vrije Universiteit van Amsterdam presenteerde zijn boek *100 jaar Stichting Gebroeders de Jong's Leen (1921-2021)*. Hij deed hiervoor onderzoek naar de effecten die het toekennen

van de studietoelagen hebben gehad, het bestuurlijk functioneren en hoe het leen zich op een goede wijze verder kan ontwikkelen.

„We hadden wel een jubileumboek kunnen uitgeven met deftige portretten en oude verhalen, maar over de familie is al het nodige bekend”, zegt Kingma. „Hiermee kunnen we inzicht krijgen in het functioneren van het leen en hoe verder te gaan in de toekomst.”

Aanbevelingen zijn volgens Van

Berckel Smit onder andere het verstevigen van de „brede blik en maatschappelijke oriëntatie”.

Als goed voorbeeld van het huidige beleid noemt hij de Tjeerd de Jongprijs. Hierbij wordt een toelage toegekend voor een onderzoek van een student die buiten de reguliere doelgroep van nazaten valt, met voorkeur op het gebied van landbouwdieren. Hiermee is de cirkel, beginnend met de veehouders Tjeerd en Reinder de Jong, weer rond.